

Strandwaarnemingen tijdens de winter 2011 – 2012 aan de Westkust

Marie-Thérèse Vanhaelen

Er wordt duchtig wat afgezocht aan onze Westkust. Nochtans zijn de strandingen na stormen niet meer zo overweldigend als in de jaren tachtig en negentig. Door de overheersende windrichting, uit zuidwest, parallel met de kustlijn, worden er veel minder organismen die kort op de kust leven uitgespoeld en wordt ook minder drijvend materiaal aangevoerd. Desondanks blijven getrouwe strandwaarnemers de aanspoelsels op de voet volgen en melden. Velen richten zich nu op de strandsuppleties en boeken verbluffende resultaten : een andere tip van de zeesluijer wordt opgelicht, nl. het leven in de bodem zowat 20 km verder in zee. (Jonckheere 2012)

De vondsten beschreven in dit artikel zijn het resultaat van 16 traditionele zoektochten (dus niet uit de zandsuppleties). Ik maakte een selectie om het winterbeeld 2011-2012 te schetsen .

De belangrijkste waarnemingen werden gedaan :

1. na 3 dagen hevige westenwind op 3, 4 en 5 december 2011;
2. na 18 december, eveneens volgend op enkele dagen krachtige westenwind;
3. na de zeer zware stormen op 3 en 5 januari 2012;
4. na de lange vriesperiode die aanhield van 31 januari tot 16 februari.

Periode 1.

Grote aantallen verse rugschilden van de zeekat *Sepia officinalis* spoelden aan : op 5 december raapte ik 186 gave en een 30-tal gebroken schilden op in deloedlijn van De Panne, Westhoekstrand; één dag later telde ik de exemplaren van Sint-Idesbald en Koksijde; het waren er 220.

Periode 2.

Op 19 december zag ik er nog een 60-tal. Op 22 december meldde René Billiau er nog 104 van De Panne en op 28 december lagen er nog een 40-tal bij Sint-André. Dit maakt een totaal van ongeveer 650 rugschilden van de zeekat in drie weken aan de Westkust. Op die dag spoelde ook nog één levende afgeknotte gaper *Mya truncata* aan, samen met 24 verse lege doubletten en op 9 januari telde ik 8 doubletten en opnieuw één levende te Sint-Idesbald en Koksijde. Met de exemplaren van De Panne erbij, (Jonckheere, 2012) is dat een totaal van 3 levende en 51 lege gapers.

19 december was voor het Koksijds strand o.a. ook de dag van een massale stranding van zeesterren *Asterias rubens* (vele 10.000-den, alle groottes), slihanemonen *Sagartia troglodytes* (1000-den), slangsterren *Ophiura texturata* (vele 100-den) en meer dan 100 verse eierkluiten van de wulk *Buccinum undatum*.

Ik vond ook 20 levende kokkels *Cerastoderma edule*.

Het totaal verse kokkels tussen 21 december en 13 januari voor Koksijde was 62 levende, 8 dode en 12 verse, lege doubletten.

Op 19, 20 en 21 december telden Godfried Warreyn en ik bij Ster der Zee meer dan 100 Amerikaanse boormosselen *Petricola pholadiformis*, waarvan 14 levend. Ook van *Barnea candida*, de witte boormossel lagen er een paar tientallen verse, waarvan 11 met vers dood dier; Godfried ontdekte er een dood hondshaaitje *Scylliorhinus caniculus*.

Die dagen lag de vloedlijn vol bruinwieren : knots-, blaas- en riemwier, maar ook tientallen hawwieren *Halidris siliquosa*, één suikerwier *Laminaria saccharina* en één vingervier *Laminaria digitata*.

Periode 3.

De langdurige zware storm, of liever, twee zware stormen na elkaar, op 3 en op 5 januari 2012 hadden desastreuze gevolgen voor de zeevogels. Op 8 en 9 januari ging ik poolshoogte nemen. De hoge vloedlijn trok dadelijk mijn aandacht : tussen Ster der Zee en de grens Idesbald, De Panne lagen er 6 Jan-Van-Genten, *Sula bassana*, dood, bezweken door uitputting ! De volwassen sneeuw witte majestueuze vogels lagen er met de vleugels uitgespreid; de grootste had een spanwijdte van 2 m.

Ik telde er nog 5 Noordse stormvogels *Fulmaris glacialis*, één Alk *Alca torda*, 2 zeekoeten *Uria aalge* en enkele meeuwen, allen dood en zonder oliesporen. Ik herinner mij niet ooit zoveel dode Jan-Van-Genten gezien te hebben aan de Westkust, ook niet tijdens de extreme winters van 1985 en 1997 en evenmin na de zeer zware stormen van januari en februari 1990, oktober 1998 en november 2001.

Dezelfde dagen lag er, ook bij Ster der Zee, die gigantische tros eendenmossels *Lepas anatifera*, slechts een paar meter lager dan de vloedlijn gestrand. Het enorme pakket, ruw geschat : 1,5m x 0,45m x 0,45m trok heel wat nieuwsgierige strandwandelaars.

De duizenden, uiterst verse, waarschijnlijk deels levende dieren waren oranje-rood en zaten zo dicht op elkaar dat je niet kon zien of ze op een mogelijk substraat bevestigd waren. Sinds 1985 is er, bij mijn weten nog nooit zulke reusachtige tros eendenmossels aangespoeld.

Opnieuw spoelden er Amerikaanse boormossels aan. Van Sint-Idesbald tot Oostduinkerke lagen er op 10 januari 10-tallen levende *Petricola pholadiformis* en meer dan 100 verse lege doubletten van deze soort.

Een soort bivalve waaraan weinig aandacht wordt besteed, is de geknotte strandschelp *Spisula subtruncata*, misschien omdat ze de laatste tien jaren slechts in uiterst kleine aantallen te vinden was. In de jaren tachtig en negentig echter waren het Oostduinkerkse

en Koksijds strand soms bezaaid met duizenden levende exemplaren die zich probeerden in te graven en één groot sporenveld maakten op het zand; nu zijn ze zo zeldzaam dat ik er speciaal op let ; de voorbije winter, vanaf 8 tot 11 januari vond ik bij Ster der Zee 20 levende, één dode en één leeg doublet. Later, deze lente spoelden er daar weer aan : 17 levende, 7 dode en 6 verse, lege doubletten *Spisula subtruncata*.

Periode 4.

Op 17 februari 2012 begonnen de eerste slachtoffers van de lange vriesperiode aan te spoelen : een kleine heremiet *Diogenes pugilator* in een fuikhoren had zowaar het winters avontuur overleefd. Hij lag in een aanspoelselbank te Sint-Idesbald. Eventjes opgewarmd in de handpalm en daar ging hij dadelijk zeer levendig te keer !

Wat verder, te Koksijde, hadden de koudegevoelige helmkrabben minder geluk gehad : ik telde er 14 volledige, dode dieren waarvan slechts één mannetje. Daar ik in maart geen strandwaarnemingen kon doen verwijs ik naar De Blauwe en Jonckheere (2012), daar worden vooral van 8 en 9 maart tal van vondsten gemeld van de vrieswinter.

Het duurde dit jaar lang eer we de eerste lenteverschijnselen op het strand konden waarnemen maar daarover vertellen we verder in een volgende bijdrage.

Literatuur

DE BLAUWE H. EN JONCKHEERE I. , 2012. Bijzondere vondsten – verslag nr1. De Strandvlo (32) : 30-36.

JONCKHEERE I, 2012. Schelpen op het strand na zandsuppletie te Koksijde tijdens het najaar 2011. De Strandvlo (32) : 40-48.

**Ter Yde I,
8670 Oostduinkerke**